These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

Call no: B. (NS)H449

Title: Abdruk ... Weztfalishen Israelitshen konziztoryumiz .

כותר: אבדרוק ... ועזטפאלישען איזראעליטישען קאנזיזטאריומז ...

Imprint: [Westphalia : s.n.], 1810.

Collation: 1 broadside ; 41 x 23cm.

הערות: סוג הגליון: פסק דין רבני. שמות מפרסמי פסק הדין: יאקאבזן, בערלין, קאלקאר ... מקומות: ועזטפאלישען, קאנזיזטאריומז. תחילת פסק הדין: דא בערייטז זעהר אפט פאן זאלדאטען יידישער רעליגיאן. שאלה מאנשי הצבא היהודים בקשר לקטניות לאפית מצה ותשובה מהרבנות של ווסטפאליה.

Subject: Jews - Germany - Westphalia - Religious life and customs.
Matzos.
Rabbinical Courts - Germany - Westphalia.

אַבדרוק דעז צירקולאַרז
דעז
וועסטפֿאַלישען איזראַעליטישען קאָנזיסטאָריומז
אַן
דיא ראַבבינער דעז קאָניגרייכז.

(דיעזעז פֿאָן יענען גדולי הדור הערשטאַממענדע אַקטענשטיק איזט דורך ליטהאָגראַפֿיע פֿאָלליג פֿערפֿיעלפֿאַלטיגט, זאָ דאַס עז אונז איהנע קאָסטעט, איין איינציגעז עקזעמפּלאַר דאַפֿאָן אויפֿצופֿינדען. וויר ליעסען עז דאַהער לזכות הרבים אויף אונזרע קאָסטען דרוקקען, אום דאַמיט אַנדערען אונזרע אַחי עמנו, בעזאָנדערז אויף דיעזע גאַנצע, איין געדענק צו מאַכען. אוהבי אחינו בני ישראל.)

קאָניגרייך { וועסטפֿאַליסעז וואַפּפּען } **וועסטפֿאַלען**

קאָנזיסטאָריום דער איזראַעליטען.

Kassel, den 18ten Januar 1810.

Nro. 1412 B. B.

אַן דיא הערען ראַבבינער
אים קאָניגרייך וועסטפֿאַלען.

הערר ראַבבינער!

דאַ בערייטז זעהר אָפֿט פֿאָן זאָלכען יידישער רעליגיאָן בייא אונז דיא מינדליכע אַנפֿראַגע געמאַכט וואָרדען איזט: „אָב איהנען ניכט געשטאַטטעט ווערדען קאָננע, זיך אַם **פּסח** דער הילזענפֿריכטע, אַלז: ערבזען, באָהנען, לינזען, דעזגלייכען אויך דעז רייזעז אונד הירזען צו איהרעם לעבענזאונטערהאַלטע צו בעדיענען, אינדעם איהנען פֿאָן דען איזראַעליטישען גלויבענזגענאָססען דיא **מצות** נור שפּאַרזאַם מיטגעטהיילט ווירדען, אונד זיא גענאָטהיגט וואַרען, אַן דיעזעם פֿעסטע, וואָ דיא וועניגען **מצות** ביז יעטצט אַלליין צו איהרער נאַהרונג דיענטען, ענטוועדער צו הונגערן, אָדער **חמץ** צו עסען;” זאָ האַבען וויר אונז פֿעראַנלאַסט געפֿונדען, דיזען געגענשטאַנד גענויער אין ערוואַגונג צו ציעהען.

ווען וויר נאַמליך איבערהויפּט שאָן לאַנגסט מיט בעדויערן בעמערקטען, וויא דאַז באַקקען איינער בעדייטענדען קוואַנטיטאַט **מצות** עז ניכט נור אונמאָגליך מאַכט, דיעזעלבען פֿאָר חמץ צו בעוואַהרען, זאָנדערן אויך זעהר אָפֿט דיא פֿערמאָגענזקראַפֿטע דעז אונבעמיטטעלטען איזראַעליטען איבערשטייגט, דער, דעם געברויכע געמאַס, זיך נור אַן דען געגען דיע **מצות** איינציג אונד אַלליין צו האַלטען פֿערמאַכטע, זאָ איזט עז אונז געוויס אום זאָ אַנגענעהמער, דען איזראַעליטישען גלויבענזגענאָססען איינע ערלייכטערונג אין דיעזער הינזיכט צו פֿערשאַפֿפֿען, דיא עבען זאָ זעהר מיט אונזערן אונז אָבליעגענדען פֿפֿליכטען, אַלז מיט דעם ווינגע דעז רעליגיאָנזגעזעטצעז איבעראיינשטיממענד איזט.

זאָוואָהל דער תלמוד אַלז אויך **בית יוסף, טור, רא״ש, רמב״ם*) רי״ף וכל הפוסקים** טראַגען ניכט דאַז מינדעסטע בעדענקען, דען געברויך אָבענערוואַהנטער פֿריכטע אַם **פּסח** צו ערלויבען (וואָנאַך זיך דיא **ספרדים** נאָך יעטצט ריכטען); **רבינו ירוחם** פֿפֿליכטעט ניכט נור דיעזער ערלויבניס בייא, זאָנדערן נעננט אויך דען **מנהג**, זיך דערזעלבען ניכט צו בעדיענען, איינען **מנהג שטות**.

אָבגלייך נון צוואַר **הסמ״ק** אונד **ר״א** אין אַנזעהונג דער פֿערנערן בעאָבאַכטונג דיעזער ענטהאַלטונג אַנדערער מיינונג זינד, זאָ ווירד מאַן דאָך לייכט איינזעהען, דאַס אין ערוואַגונג דעז געבּ״ה, וועלכען וויר יעטצט פֿאָן דען **חמשת מיני דגן** מאַכען, דיא בעזאָרגניס דעז **רמ״א** אונד **סמ״ק**)** וועגפֿאַללען. דער בעריהמטע ראַבבינער **חכם צבי** פֿערוואַרף דיעזען **מנהג** אויז אַללען קראַפֿטען, אונד ווירדע איהן געוויס אין זיינער געמיינדע אויפֿגעהאָבען האַבען, ווען איהן ניכט דיא פֿורכט, זיך דער אַנפֿיינדונג מאַנכער אייפֿערער פֿרייז צו געבען, דאַפֿאָן צוריקגעהאַלטען האַטטע, וויא דיעז זיין זאָהן **הגאון מוהר״ר יעקב צבי** אין זיינעם ווערקע **מור וקציעה** אויזדריקליך ערוואַהנטע. אויך דיזער זעלבסט אייסערטע אין יענעם געדאַכטען ווערקע דען וואונש, אַן אַבשאַפֿפֿונג איינעז זאָלכען ענטהאַלטענז אַנטהייל נעהמען צו קאָננען.

איבערצייגט אַלזאָ פֿאָן דעם נאַכטהיילע דעז ערוואַהנטען **מנהג** אונד בעזעעלט פֿאָן דעם אייפֿער, פֿיר דאַז וואָהל דער איזראַעליטישען גלויבענזגענאָססען שטעטז טהאַטיג צו זיין, דאַמיט זיא, דער היילינגען רעליגיאָן אונבעשאַדעט, דעזטאָ לייכטער איהרע געבאָטע צו בעאָבאַכטען אונד דיא בירגערליכען פֿפֿליכטען צו ערפֿיללען אים שטאַנדע זיין מאָגען, ערקלאַרען וויר היערדורך:

> דאַס עז יעדעם איזראַעליטען, דעם רעליגיאָנזגעזעטצע געמאַס, געשטאַטטעט איזט, אונד עז דעמזעלבען דאַהער מיט גוטעם געוויסען ערלויבט ווירד, זיך פֿאָלגענדער הילזענפֿריכטע אַלז: ערבזען, באָהנען, לינזען, דעזגלייכען אויך דעז רייזעז אונד הירזען אַם **פּסח** אַלז שפּייזען צו בעדיענען.

וויר בעמערקען יעדאָך דאַבייא, דאַס דיזע פֿריכטע, עהע זיא געקאָכט ווערדען, פֿאָן אַללען דאַרין בעפֿינדליכען קאָרנאַרטען אַלז: ראָגגען, וואַיצען, דינקעל, האַפֿער אונד גערסטע, געריינינגט זיין מיסען.

דעריינינגע נון, דער אָביגע ערלויבטע פֿריכטע בלאָס אויז געוואָהנהייט פֿערמיעד, אונד אַלזאָ **מחמת נדר נוהג איסור** וואַר: מאַג זיך דען גונמעהריגען געברויך דערזעלען דורך **שלשה אנשים מתיר** זיין לאַסען.

וויר פֿאָדערן זיא, הערר ראַבבינער, אים פֿערטרויען אויף איהרע איינזיכט אונד ליעבע צום אַללגעמיינען בעסטען אויף, געגענוואַרטיגעז אין אַללען זינאַגאָגען איהרער געמיינדען זאָפֿאָרט בעקאַננט מאַכען צו לאַסען, אונד דירפֿען האָפֿפֿען, דאַס זיא אין דיעזער הינזיכט מיט איהרעם גוטען בייאשפּיעלע פֿאָראַנגעהען ווערדען; אינדעם מאַן יעדעז דאַווידערהאַנדלנדע, אָדער זאָנסט אונצופֿרידענהייט פֿעראַטהענדע בענעהמען געגען דיעזע, אויף׳ס בעסטע דעז גאַנצען בערעכנעטע מאַאסרעגעל, אַלז דיא האַנדלונג איינעז, זיינע פֿפֿליכטען ניכט בעדענקענדען מאַננעז בעטראַכטען ווירדע, דער דעם צוטרויען דעז קאָנזיסטאָריומז צו ענטשפּרעכען זיך ניכט בעפֿלייסיגען וואָללטע.

וויר ערנייערן איהנען דיא פֿערזיכערונג אונזערער האָכאַכטונג.

קאָניגליך וועסטפֿאַלישעז קאָנזיסטאָריום דער איזראַעליטען.

יאַקאָבזאָן. בערלין. קאַלקאַר. שטיינהאַרדט. פֿראַנקעל. היינעמאַן.

מערקעל,
זעקרעטאַר.

---

*) דער רמב״ם בעמערקט אויזדריקליך: „אפילו לש קמח אורז, וכיוצא בו, ברותחין, וכסהו בבגדים, עד שנתפח כמו בצק שהחמיץ ה״ז מותר באכילה; שאין זה חמץ אלא סרחון” — „זאָגאַר ווען מאַן רייזמעהל אונד דערגלייכען מיט הייסעם וואַססער אַנגעקנעטעט אונד מיט טיכערן צוגעדעקט האַטטע, זאָ דאַס עז אויפֿגעגאַנגען אונד וויא איין געזייערטער טייג געוואָרדען וואַרע, זאָ וואַרע דיעזעז צו עססען ערלויבט, דאַ דערגלייכען ניכט אַלז געזייערט, זאָנדערן בלאָס אַלז פֿערדאָרבען צו בעטראַכטען וואַרע.” (רמב״ס פרק ה׳ מהלכות חמץ ומצה.)
אַנמ. דער הערויזגעבער.

**) דיעזע בעזאָרגניססע, וועלכע אים סמ״ק אַנגעפֿיהרט זינד, בעשטעהען אויז דרייא פּונקטען: 1) וויל קאָרן אים טאָפּפֿע געקאָכט ווירד (מעשה קדירה) אונד אויפֿגעבראַכט ... 2) וויל מאַן מאַנכען אָרטען אויז הילזענפֿריכטען ברויט ... 3) וויל זאָלכע קאָרן דאַמיט פֿערמישט איזט, אונד מאַן דיא הילזענפֿריכטע ניכט פֿאָלליג דאַפֿאָן זייבערן קאַן.
אַנמ. דער הערויזגעבער.

59873

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

(NS) H449